

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

תענית טו

עניין: צדיקים לאורה וישרים לשמחה

לשון הגמי

וישתחוּוּ הָא וְהָא עֲבוּד אִמְרַהּ רַב נַחֲמַן בַּר יִצְחָק אָף אֲנִי אוֹמֵר לֹא הִכַּל לְאוּרָה וְלֹא הִכַּל לְשִׂמְחָה צְדִיקִים לְאוּרָה וְיִשְׂרִים לְשִׂמְחָה

רש"י

לְבַל מַלְכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׂרִים וְשִׂמְחוּ: ה"ג ל"א ה"ב ל"א אִמְרָה וְלֹא הִכַּל לְשִׂמְחָה דְכַתִּיב אִוֵּר זְרוּעַ לְצַדִּיק וְיִשְׂרָיו לֵב שִׂמְחָה. יִשְׂרִים לְשִׂמְחָה דִּישְׂרִים עֲדִיפֵי מַלְדִּיקִים:

רשב"א – פירושי האגדות

זה סוד. והאור גדול מן השמחה⁷⁸. ולפי פשוטו מה שאמרו לא הכל לשמחה, לא לשמחה לבדה קאמר⁷⁹, רצונו שהישרים שהיא מדריגה למטה מן הצדיקים⁸⁰ זוכים לשמחה אבל לא לשלמות הטוב, אבל הצדיק שהוא השלם זוכה לאורה שהוא עיקר התענוג וכ"ש לשמחה שהיא סיבת תענוג האור⁸¹. והכוונה, כי הצדיק זוכה לעיקר התענוגין, והישרים שהם במדרגה למטה מהם, זוכים למדרגת הטוב והתענוג, ולא לכל, אלא כל אחד לפי מעשיו. ואם תרצה אמור שזה על היעדים הגשמיים בעולם הזה, ואם תרצה אמור שזה על היעדים הנפשיים בעולם הבא⁸².

מהרש"א ח"א

ח"א דף טו ע"א ו"א ה"ב לשמחה כו'. פרש"י דישירים עדיפי מלדיקים אבל הרשב"א כתב שהישרים היא מדרגה למטה מלדיקים כו' ע"ש וכ"ג מנוסח נשמת שסידרן ישרים לדיקים חסידים קדושים א' א"ך מה שכתב הרשב"א צוה שהלדיק שהוא השלם זוכה לאור שהוא עיקר התענוג וכ"ש לשמחה כו' ע"ש צע"י ב' לישנא דלא הכל לשמחה לא משמע כן דדומיא דכל הנך דלעיל ודאי דקאמר ונראה לפרש דאור מונח אהתענוג רוחני בעולם הבא ושמחה מונח אהתענוג גופני ולזה אמר אור זרוע ללדיק כי הלדיק זוכה צעוה"צ לאור שהוא תענוג רוחני וקאמר אור זרוע כמו שהזרוע מלמית ומתגדל כן אור השגת הלדיק מלמית ומתגדל תמיד כמ"ש ג' לדיקים יושבים ונהנין מזיו השכינה אבל הישרים אינן זוכין לכך רק לשמחה שהיא תענוג גופני משמח לב ישרים: —

רבי צדוק הכהן

ליקוטי מאמרים אות טז

שמחה, וכמו שאמרו בתענית (טו, א) לא הכל כו' אלא צדיקים לאורה וישרים לשמחה שנאמר ולישרי לב שמחה, וצדיק הוא המוגדר וכובש תאותיו, והוא שרוי בלא שמחה כל כך, רק זוכה לאורה זו תורה שהוא הרגשה פנימיות. אבל ישרי לב, שהלב ישר ואינו מתאוה רק למה שהוא רצון ה' יתברך שיתאוה, ואין צריך להגדיר עצמו, זה יש לו שמחה, וזה עיקר

רבי צדוק הכהן

פרי צדיק חנוכה אות יז

בשלוה קפץ עליו רגז של יוסף והוא כמ"ש (תענית טו). לא הכל כו' לדיקים לאורה וישרים לשמחה היינו מי שכבר לבו ישר ואין לו שום נטייה להרע יוכל להיות תמיד בשמחה אמנם הלדיק שהוא מי ש"ל עוד מלחמות ואין לבו מזכור עוד אין לו שמחה עדיין מפני שנלכד להתלבש ברוגז ויראת ה' ורק נשלת לו הארה מן השמים שהוא רצון להקדושה. ויעקב אע"ה שהיה לבו מזכור שלא היה לו שום עיטה להיטה"ר ביקש לישב בשלוה צעוה"צ להתענג מהקדושה וקפץ עליו רגז של יוסף. שהאלו לו מן השמים שעוד נלכד בירור צורע שכל זמן שהאדם בחיים יש לו עוד עסק שנלכד להתלבש ביראה וצחי' הרוגז שבקדושה. וזה ענין החודש הזה

